

Draaiboek Gemeenteraadsverkiezingen Roosendaal

18 maart 2026

Auteur: Denise van Poppel (raadsgriffie)
Versie: 1.5
Datum: 2 september 2025

Afgestemd met:

Team Verkiezingen (Publiekszaken) op 15 juli 2025

Team Vergunningen op 7 aug 2025

Kabinetschef, Bestuursadviseur en strategisch adviseur, directiesecretaris verhinderd op 28 aug 2025

Aanleiding	2
1. Organisatie	3
2. Planning.....	4
2.1 Samenwerking tussen betrokkenen	4
2.2 Planning	4
3. Voor de verkiezingen: juli 2025 – 17 maart 2026	10
3.1 Betrekken nieuwe politieke partijen.....	10
3.2 Strategische Verkenningen Roosendaal	10
3.3 Verkiezingskrant.....	10
3.4 Digitale stemhulp en programma-vergelijker	10
3.5 Politieke reclame in openbare ruimte	11
3.6 Overdrachtsdocument, nalatenschap commissies en inhoudelijke dossiers	11
4. Verkiezingsdag: 18 maart 2026	13
4.1 Op de verkiezingsdag zelf	13
4.2 Direct na de verkiezing: duiding van de uitslag	13
5. Na de verkiezingen: wisseling van de raad en college	14
5.1 Afscheid oude gemeenteraad 2022-2026 op .. maart 2026.....	14
5.2 Installatie nieuwe gemeenteraad 2026-2030 op .. maart/ 1 april 2026.....	14
6. Startprogramma nieuwe raad: maart – juni 2026	15
6.1 Startprogramma nieuwe raad.....	15
6.2 Aandacht voor nieuwe partijen/ fracties.....	16
6.3 Professionalisering en samenwerking in gemeenteraad en met het college.....	16
6.4 Praktische zaken nieuwe gemeenteraad	16
7. Coalitie- en collegevorming	17
7.1 Evaluatie (in-)formatieproces 2022	17
7.2 Start van informatie: analyse van verkiezingsuitslag in duidingsdebat.....	17
7.3 Gevolgd door formatie: coalitieakkoord en collegeprogramma	18
7.4 Rollen burgemeester, secretaris en griffier	18
7.5 Ambtelijke ondersteuning	18
7.6 Risicoanalyse integriteit/ screening kandidaat-wethouders	19
7.7 Afscheid en benoeming wethouders	20
7.8 Praktische zaken nieuw college	21
7.9 Start- en inwerkprogramma nieuw college	21

Aanleiding

Op woensdag 18 maart 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen en kiest Roosendaal een nieuwe gemeenteraad. Kiesgerechtigde inwoners van de gemeente kiezen hun volksvertegenwoordiging in de gemeenteraad. Binnen de gemeente Roosendaal zijn diverse teams betrokken om de werkzaamheden voor, tijdens en na de gemeenteraadsverkiezingen in goede banen te leiden.

Wij zien het als onze taak om samen bij te dragen aan een soepel verloop van de voorbereidingen, een goed afscheid van de oude raad, installatie van de nieuwe raad, faciliteren van het startprogramma voor nieuwe raadsleden en de ondersteuning bij de vorming van een nieuw college.

Het draaiboek is chronologisch opgebouwd, waarbij onderscheid wordt gemaakt in de periode voor, tijdens en na de gemeenteraadsverkiezingen 2026. De werkzaamheden voor de (raads-) griffie zijn in dit draaiboek nader uitgewerkt en samengevoegd met planning van ambtelijke organisatie waar nodig om proces tot en met installatie nieuwe gemeenteraad voor te bereiden. Los hiervan worden aparte plannings- / draaiboeken uitgewerkt voor bijvoorbeeld hierbij behorende werkzaamheden bij Publiekszaken, inwerkprogramma van het college en inhoudelijke dossieroverdracht aan nieuwe college. Daarin ligt het voortouw op andere plekken in de ambtelijke organisatie.

Op 1 april 2026 worden in Roosendaal 35 raadsleden geïnstalleerd. Hoe die raad er uit zal zien, is nog niet bekend. Het draaiboek is in ieder geval een bijdrage aan een op zijn taak gedegen voorbereide nieuwe raad.

1. Organisatie

Er zijn verschillende gremia betrokken bij de organisatie van de Gemeenteraadsverkiezingen en uitvoering van het draaiboek. De verantwoordelijkheden zijn als volgt belegd:

Gemeenteraad (raad)	:	Bepalen rechtmatigheid uitslag verkiezingen, controleren geloofsbrieven nieuwe raadsleden
Politieke partijen	:	Tijdige aanlevering vereiste informatie zoals gesteld in Kieswet, kandidaatstelling raadsleden, voordracht kandidaat-wethouders, organisatie en/ of deelname aan verkiezingsdebatten
Presidium	:	Inhoudelijke verantwoordelijkheid voor draaiboek, opstelling overdrachtdossier raad-naar-raad
Burgemeester	:	Bestuurlijke coördinatie en kwaliteit, voorzitter stembureau
Griffie(r)	:	▪ Betrokken bij uitvoering <i>plan van aanpak Bouwen aan democratie</i> (o.l.v. Stefanie Couwenberg)▪ Na de gemeenteraadsverkiezingen moet de oude raad besluiten over het rechtmatig verloop van de verkiezingen en over een eventuele hertelling of herstemming▪ Afscheid oude raad, installatie nieuwe raad▪ Voorbereiding en uitvoering van Kieswet <u>toelating</u> als raadslid▪ (In-)formatieproces▪ Functioneren nieuwe gemeenteraad Hierbij kan ook gedacht worden aan actualisatie procedures raad, ondersteuning organisatie, afscheid oude raad, afscheid individuele raadsleden, overdrachtdocumenten, ondersteuning coalitieonderhandelingen en coalitieprogramma, startprogramma nieuwe raad.
Gemeentesecretaris/
ambtelijke organisatie	:	▪ Betrokken bij uitvoering <i>plan van aanpak Bouwen aan democratie</i> (o.l.v. Stefanie Couwenberg)▪ Ambtelijke ondersteuning (in-)formatieproces▪ Afscheid oude college, inwerken nieuwe college▪ Communicatie wettelijk verplichte publicaties Kieswet Hierbij kan ook gedacht worden aan: opstellen en aanbieden van Strategische en financiële verkenningen aan deelnemende politieke partijen aan gemeenteraadsverkiezingen, procedures collegevorming en opstelling collegeprogramma, coördinatie overdrachtdocumenten, startprogramma wethouders.
Publiekszaken (team Verkiezingen)	:	Organisatie en (juridische) procedures rondom verkiezingen, waaronder de benoeming en toelating van nieuwe raadsleden. Voorbereiding en uitvoering van Kieswet <u>benoeming</u> tot raadslid.

2. Planning

In de [Verkiezingskalender van de Kiesraad](#) staan een aantal data genoemd die leidend zijn in het organiseren van de Gemeenteraadsverkiezingen. Daarnaast zijn er optionele activiteiten die uitgevoerd kunnen worden, zoals het aanbieden Cursus Raadsoriëntatie, aanbieden digitale stembulp en Verkiezingskrant. In onderstaande planning zijn de verplichte en optionele activiteiten in de tijd weggezet, zodat duidelijk wordt wat wanneer moet worden opgestart of afgerond.

Voorbereidend op de gemeenteraadsverkiezingen 2026 wordt ook uitvoering gegeven aan het *Plan van Aanpak Bouwen aan democratie*, dat is opgezet om de opkomst onder kiesgerechtigden te vergroten. Het [Presidium](#) heeft hier op 5 juni jl toe besloten. De uitvoering van activiteiten die daarin zijn verwerkt lopen dus parallel aan hetgeen in dit draaiboek is opgenomen.

2.1 Samenwerking tussen betrokkenen

Uitgangspunt is dat Publiekszaken de wettelijke taken regelt en zorg draagt voor organisatie en (juridische) procedures rondom verkiezingen. Het gaat om activiteiten gericht op voorbereiding en uitvoering van Kieswet benoeming tot raadslid. Communicatie zorgt voor de wettelijk verplichte publicaties. Raadsgriffie zorgt voor besluit door oude gemeenteraad over het rechtmatig verloop van de verkiezingen en over een eventuele hertelling of herstemming, toelating tot raadslid, afscheid oude raad, installatie nieuwe raad en het (in-)formatieproces.

Politieke partijen en kandidaten moeten aan de in de Kieswet omschreven eisen voldoen. Politieke partijen zijn zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit en tijdig aanleveren van vereiste (informatie) materiaal zoals kandidatenlijst, het partijprogramma etc. Naast deze gezamenlijke activiteiten die worden ontwikkeld, zoals de digitale stembulp, starten politieke partijen eigen verkiezingscampagnes. De werving van nieuwe kandidaat-raadsleden is eveneens een verantwoordelijkheid van de politieke partijen. De gemeente heeft hierin geen rol. Tot slot, de burgemeester is voorzitter van het Centraal Stembureau.

2.2 Planning

Datum	Activiteit/ werkzaamheden	Door wie
<i>Voor de verkiezingen</i>		
20 mei 2025	Presentatie burgemeester en griffier aan partijbesturen over ondermijning, integriteit kandidaat-volksvertegenwoordigers en tools	Mark en Esther (Ron)
10 juli 2025	Oplevering Strategische Verkenningen deel 1 Roosendaal anno 2025 door gemeentesecretaris aan burgemeester (en via hem aan alle politieke partijen die deelnemen aan verkiezingen)	Ambtelijke organisatie (Rob Groen)
Vanaf augustus 2025	Start bundeling ingekomen post voor (in-) formateur(s) door griffie	Ellen en Eveline
Eind augustus 2025	Start uitwerken introductie nieuwe raad ¹ (1) startprogramma; (2) inhoudelijke dossiers op niveau van beleidsvelden uit Programmabegroting;	1. Skip 2. Ellen 3. Denise

¹ Let op: startprogramma van gemeenteraad zaluwstaarten met startprogramma nieuwe college dat onder leiding van bestuursadviseur vorm wordt gegeven.

	(3) actualisatie informatiepakket nieuwe raad; (4) nalatenschappen werkgroepen en commissies	4. zie tabel 1
.. september 2025	Proces verkiezingen afstemming binnen driehoek	Esther
.. september 2025	Brief aan besturen politieke partijen i.v.m. proces verkiezingen met oa contactpersonen griffie, contactpersoon Publiekszaken voor procedurele verkiezingsvragen evt i.c.m. onderstaande brief team Verkiezingen	Esther en Ron
.. september 2025	Brief Team Verkiezingen (Publiekszaken) aan partijbesturen over data, formaliteiten m.b.t. deelname aan verkiezingen, aanlevering format posters Bordbuster e.d.	Team Verkiezingen (Publiekszaken)
Vanaf september 2025 – maart 2026	Registratie vertrekkende raadsleden i.v.m. Koninklijke Onderscheiding (ism Kabinet)	Helma Kabinet
25 september 2025	Presidium: 1. Afstemmen draaiboek gemeenteraadsverkiezingen 2026 2. Procesvoorstel keuze digitale stemhulp 3. Hergebruik en/ of aanbesteden ICT-devices voor raadsleden iPads en bruikleenovereenkomsten 4. Uitwerking startprogramma: mandaat ophalen voor keuze externe begeleiding of niet, deelname burgerraadsleden en runners-up?	1. Denise 2. Ron 3. Ron 4. Skip
Oktober 2025	Verkenning aanbieder Verkiezingskrant	Ellen evt icm communicatie
6 november 2025	Besluit raadsvoorstel Programmabegroting 2026 in gemeenteraad: check financiën t.b.v. verkiezingen 2026 ² Let op: uiterlijk 25 september Aanleveren concept Programmabegroting t.b.v. B&W op 30 september 2025.	Ron
“Tijdig” Voor medio november 2025	Instellen Centraal Stembureau door B&W ³	Team Verkiezingen van Publiekszaken
27 november 2025	Presidium: 1. Vergaderschema 2026: wel/ geen commissies gepland voor april/ mei 2026-cyclus, wie is commissievoorzitter? Inplannen hamerraad afhankelijk van werkvoorraad van de nieuwe raad? 2. Opzet informatie- en formatieproces op basis van evaluatie 2022: <u>rolneming</u> van	1. Helma en Ellen 2. Esther en Ron (in concept Denise) 3. Esther i.s.m. burgemeester 4. Skip

² Zie (9) Format begroting in [Draaiboek Gemeenteraadsverkiezingen 2026 \(Vereniging van Griffiers\)](#)

³ Uit: [Verkiezingskalender gemeenteraadsverkiezingen 2026 | Publicatie | Kiesraad.nl](#)

	raad, ondersteunende rol van griffier, ondersteunende rol van voorzitter van gemeenteraad en <u>procesafspraken</u>, waaronder formalisering opdrachten informateur(s) en formateurs, vastlegging afspraken, betrokkenheid ambtelijke organisatie, budget dat wordt vrijgemaakt voor formatie en mate van transparantie 3. Aanbesteding screening risico analyse integriteit wethouders⁴ 4. Raadstweedaagse: programma en data	
Eind november 2025	Digitale enquête uitzetten onder raadsleden t.b.v. sessie Overdrachtsdocument ⁵	Ron en Ellen
.. december 2025	Stellingenbijeenkomst digitale stemhulp	Griffie
22 december 2025	Beslissing op registratieverzoeken, schrappen van geregistreerde partijen door Centraal Stembureau.	Team Verkiezingen van Publiekszaken
22 december 2025	Laatste dag registratie (aanduiding) nieuwe politieke partijen	
.. januari 2026	Vorbereiden afscheidscadeau	Eveline en Kabinet
.. januari 2026	Sessie t.b.v. opstellen overdrachtsdocument: terugkoppeling resultaten digitale enquête en formuleren van hoofdlijnen van aanbevelingen over werkwijze voor nieuwe raad	Ron en Ellen
.. januari 2026	Organiseren bijeenkomst over inrichting informatie- en formatieproces voor alle partijen die deelnemen aan gemeenteraadsverkiezingen	Esther en Ron
10 januari tot en met 1 februari 2026	Het beschikbaar stellen van formulieren t.b.v. kandidaatstelling	Team Verkiezingen van Publiekszaken
Medio feb/ maart	Publicatie Verkiezingskrant	Ellen en Annemaryn
.. februari 2026	Presidium: 1. Startprogramma nieuwe gemeenteraad (en samenhang met inwerkprogramma college) 2. Concept overdrachtsdocument gemeenteraad 3. Moment van benoemingen commissies en plaatsvervangend voorzitter gemeenteraad	1. Skip 2. Ron en Ellen 3. Ron
19 januari tot en met 2 februari	Periode afleggen ondersteuningsverklaringen	Team Verkiezingen van Publiekszaken
.. januari 2026	Plaatsingsavond politieke partijen digitale stemhulp	Griffie

⁴ Zie [Handboek Integriteit voor politieke ambtsdragers van decentrale overheden \(mei 2023\)](#)

⁵ Hiervoor wordt het [Overdrachtsdocument](#) naar model van Nederlandse Vereniging van Raadsleden gebruikt.

2 februari 2026	Dag van de kandidaatstelling	
3 februari 2026	Onderzoek kandidatenlijsten door het Centraal Stembureau om 16.00 uur	Team Verkiezingen van Publiekszaken
6 februari 2026	Vaststellen kandidatenlijsten om 10.00 uur door Centraal Stembureau en nummeren kandidatenlijsten door Centraal Stembureau	Team Verkiezingen van Publiekszaken
Medio februari 2026	Live-gang digitale stembulp en programma-vergelijker	Uitvoerende partij en Annemaryn
4 maart 2026	Uiterlijke datum bezorgen stempassen	Team Verkiezingen
13 maart 2026	Laatste dag bezorgen kandidatenlijsten	Team Verkiezingen
17 maart 2026	Verkiezingsdebat	ZuidWest TV
<i>Tijdens de verkiezingen</i>		
18 maart 2026	Gemeenteraadsverkiezingen: stemmen op kandidaten	
18 maart 2026	Uitslagenavond i.s.m. tv-programma ZuidWest Kiest de uitslag	Eveline en Ron
18 maart 2026	Oplevering Strategische Verkenningen deel 2 Vooruitblik 2026 – 2030 Roosendaal door gemeentesecretaris aan burgemeester (en via hem aan alle politieke partijen die deelnemen aan verkiezingen)	Ambtelijke organisatie (Bestuursadviseurs, Strategen, Datalab, Financiën)
Zsm na def uitslag	Persbericht en bericht website samenstelling nieuwe gemeenteraad	Annemaryn
<i>Na de verkiezingen</i>		
26 maart 2026	Openbare zitting van het Centraal Stembureau - vaststelling definitieve uitslag (of hertelling)	Team Verkiezingen van Publiekszaken i.s.m. Communicatie
z.s.m. na vaststellen definitieve uitslag 26 maart – 31 maart 2026	Inleveren geloofsbrieven	Team Verkiezingen van Publiekszaken
.. maart 2026	Raadsbijeenkomst (duidingsdebat) waarin raadsfracties reageren op verkiezingsuitslag. Start informatiefase Opdracht informateur	Ron en Skip, Esther en informateur
Naar verwachting 25, 26, 27 maart 2026	Informatiefase: gespreksrondes met partijen en informateur	Ondersteund door griffie
z.s.m. na vaststellen definitieve uitslag 26 maart 2026	Uitgifte iPads en praktische zaken regelen met P&O, introductiepakket e.d. Organiseren introductiemiddag voor ontvangst van nieuw gekozen raadsleden en uitreiking kennisgeving van benoeming, doornemen van	Ron en Helma i.s.m. Team Verkiezingen (Publiekszaken)

.. maart 2026 (op vrijdagmiddag)	formulieren, het uitreiken van pasjes en devices ed ⁶	
.. maart 2026 (Tussen 27 maart – 31 maart 2026)	Laatste raadsvergadering oude gemeenteraad 2022-2026: - Bijeenroepen commissie onderzoek geloofsbrieven - Vaststellen rechtmatig verloop verkiezingen - Onderzoek geloofsbrieven nieuwe raadsleden - Toelatingsbesluit nieuwe raadsleden - Lokale onderscheiding / KO (tijdig aanvragen) - Afscheidswoord burgemeester - Overdrachtsdocument gemeenteraad Roosendaal 2022-2026 Bloemen/ cadeaus/ borrel ⁷	Voorbereiden speeches (Ron, Ellen, Skip en Esther) Planten (Eveline) Voorbereiden afscheidscadeau (Eveline)
1 april 2026	Onderzoek geloofsbrieven organiseren	Griffie
1 april 2026	Installatie nieuwe gemeenteraad 2026-2030: - Beëdiging nieuwe raadsleden door burgemeester - Benoeming Commissie onderzoek geloofsbrieven Bloemen/ borrel/ individuele en groepsfoto nieuwe raad	Voorbereiden raadsvoorstel toelating nieuwe raadsleden (Ellen) Bloemen (Eveline) Foto (Helma en Annemaryn)
z.s.m. na installatie	Verzamelen (persoonlijke) informatie van nieuwe raadsleden voor op raadswebsite	Annemaryn
Begin april 2026	Constituerende vergadering Presidium	Esther en Ron
	Raadsvergadering (?) Terugkoppeling informateurs over 1 ^e gespreksrondes aan partijen en opdracht formateur	Esther en informateur Henk vwb opdracht formateur
	Start formatie	Externe formateurs
Naar verwachting maart – mei 2026	Formatieproces en coalitievorming - Opstellen coalitieakkoord - Fracties dragen wethouders kandidaten voor⁸ - Benoemingstoets kandidaat wethouders - Persbericht samenstelling nieuwe college B&W	Externe formateurs i.s.m. burgemeester, griffier; ambtelijke ondersteuning door bestuursadviseur, strategische adviseur en secretarieel

⁶ Zie (3) Checklist benoemen raadslid in [Draaiboek Gemeenteraadsverkiezingen 2026 \(Vereniging van Griffiers\)](#)

⁷ Zie (4) Checklist vertrekkend raadslid in [Draaiboek Gemeenteraadsverkiezingen 2026 \(Vereniging van Griffiers\)](#)

⁸ Zie (5) Checklist wethouder in [Draaiboek Gemeenteraadsverkiezingen 2026 \(Vereniging van Griffiers\)](#)

Zodra mogelijk na coalitievorming	Raadsvergadering - Verslag uitbrengen formateurs - Optie: bespreken coalitieakkoord - Afscheid wethouders - Benoeming wethouders, beëdiging - Tussentijds benoeming raadsleden - Benoeming plaatsvervangend en tweede plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad - Benoeming leden Werkgeverscommissie, Auditcommissie en Agendacommissie - Beëdiging burgerraadsleden	Vorbereiden rv benoeming wethouders (Esther?) Vorbereiden rv tussentijdse benoeming raadsleden (Ellen) Vorbereiden rv plaatsvervangend voorzitters (Skip) Vorbereiden rv leden commissies (Ron), Agendacommissie (Ellen) Vorbereiding beëdiging burgerraadsleden (Helma)
Na installatie nieuwe gemeenteraad – juni 2026	Start introductieprogramma nieuwe (burger-) raadsleden in afstemming met start- en inwerkprogramma van nieuwe wethouders	Skip en ambtelijke organisatie voor B&W (o.l.v. Sem Stroosnijder)
	Eerste collegevergadering na installatie: portefeuillevreiding, 1 ^e , 2 ^e en 3 ^e locoburgemeester, reglement van orde	Gemeentesecretaris

3. Voor de verkiezingen: juli 2025 – 17 maart 2026

In de periode voorafgaand aan de verkiezingen treffen betrokken vanuit eigen rollen en verantwoordelijkheden, zie voorgaand, voorbereidingen. De raadsgriffie richt deze periode haar aandacht op de volgende verschillende activiteiten.

3.1 Betrekken nieuwe politieke partijen

Er zijn vooralsnog minimaal twee politieke partijen die hebben aangegeven deel te willen nemen aan de verkiezingen die in de huidige raadsperiode geen raadszetel hebben in Roosendaal. Griffie betreft deze partijen in het proces naar de verkiezingen toe, zodat ze in contact kunnen komen met het team Verkiezingen van Publiekszaken en tijdig op de hoogte zijn van alle formaliteiten die nodig zijn om daadwerkelijk mee te kunnen doen. Ook andere nieuwe partijen betreft de griffie bij de voorbereidingen van de gemeenteraadsverkiezingen 2026.

3.2 Strategische Verkenningen Roosendaal

Gemeentesecretaris levert – net als voorgaande gemeenteraadsverkiezingen – twee delen Strategische Verkenningen op aan alle politieke partijen die deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen 2026 in Roosendaal.

Deel 1 Trendrapport en Datafundament bevat een beschrijving van stand van zaken van Roosendaal op verschillende domeinen en thema's waar de gemeente in werkt. Hierin zijn scores en indicatoren verwerkt op basis van onafhankelijke data, waarbij uit wordt gegaan van brede welvaartsindicatoren, in lijn met CBS, PBL en SCP. Ook wordt een benchmark opgeleverd van Roosendaal in relatie tot vergelijkbare gemeenten, de provincie Noord-Brabant en Nederland. De Strategische Verkenningen gaan in op landelijke trends en ontwikkelingen die de ambtelijke organisatie ziet en geeft een vertaling van deze ontwikkelingen voor Roosendaal.

In deel 2 Vooruitblik 2026 – 2030 worden Maatschappelijke en bestuurlijke opgaven voor 2026-2030 beschreven, opnieuw over de hele breedte van de gemeentelijke werkvelden.

De Strategische Verkenningen zijn bedoeld als (politiek-)neutrale, onafhankelijke documenten en worden door de gemeentesecretaris aan de voorzitter van de gemeenteraad aangeboden, en via hem aan alle politieke partijen in de raad of partijen die nog niet in de raad zitten maar aan de verkiezingen mee willen doen.

3.3 Verkiezingskrant

Een aantal weken voor de verkiezingen (week 11 2026) wordt een verkiezingskrant huis aan huis verspreid. Iedere partij krijgt de ruimte zich te profileren. Ook is er algemene informatie over de verkiezingen te vinden in de krant. Communicatie gemeente Roosendaal voert eindredactie. Check op juistheid van formele zaken (volmachten, kiezerspassen, stemlokalen e.d.) wordt uitgevoerd door Publiekszaken. De tekst en het beeldmateriaal ten behoeve van opname in de verkiezingskrant worden bij de griffie aangeleverd. De partijen ontvangen hierover een instructieemail van de griffie in week 51 (2025).

3.4 Digitale stemhulp en programma-vergelijker

Net zoals voorgaande jaren wordt een digitale stemhulp ontwikkeld om de verschillen tussen politieke partijen scherper voor het voetlicht te brengen (zoals bijvoorbeeld StemWijzer van ProDemos, stemwijzer van Kieskompas, De stem van, MijnStem). Het promoten van deze stemhulp is belegd bij groep Communicatie. Het selecteren van een aanbieder, de onderwerpen en de stellingnames is belegd bij de Griffie. De stemhulp zal vanaf medio februari 2026 actief zijn.

3.5 Politieke reclame in openbare ruimte

Buitenreclame wordt aan de politieke partijen zelf overgelaten. Partijen kunnen via driehoeksborden langs de weg posters laten plaatsen. Dit kan onderdeel uitmaken van de eigen campagnestrategie waar de gemeente geen rol in heeft.

Er zijn net zoals in 2022 geen centrale aanplakborden meer in de gemeente. Politieke partijen worden in de gelegenheid gesteld om een verkiezingsposter aan te leveren ten behoeve van de inmiddels bekende voorgedrukte borden (Bordbuster). Deelnemende partijen worden hiervoor door Publiekszaken benaderd.

Flyeren (zonder vergunning) is toegestaan maar dat moet ervoor gezorgd worden dat de flyers die in de omgeving van de plaats van uitreiking op de weg of een andere voor het publiek toegankelijke plaats door het publiek worden weggeworpen, na afloop van de actie worden opgeruimd. Het Fractiehuis is niet meer in gebruik en kan dus ook niet benut worden.

3.6 Overdrachtsdocument, nalatenschap commissies en inhoudelijke dossiers

In navolging op het testament dat in 2018 (en 2022) is opgesteld, wordt ook nu gewerkt aan het creëren van het bestuurlijke reflectiemoment via het [Overdrachtsdocument](#) naar model van Nederlandse Vereniging van Raadsleden. Op deze wijze borgen we de ervaring van de oude raad. Getracht wordt om op grond van deze bespiegelingen, raadsprocessen in de volgende bestuursperiode te kunnen verbeteren. Onderwerp van reflectie kunnen o.a. zijn: de werkwijze van de raad, de omgangsvormen, de wijze van invulling van het duaal samenspel en het verkleinen van de afstand tussen de participatieve en de representatieve democratie (zie ook nalatenschap klankbordgroep Participatie).

Daarnaast werkt griffie samen met werkgroepen en/ of commissies van de raad aan oplevering van documenten met nalatenschap. Hierin komen de samenstelling, resultaten en aanbevelingen aan de orde (zie tabel 1).

De stand van zaken van inhoudelijke dossiers per beleidsveld uit Programmabegroting en beschrijving van P&C-producten worden opgesteld door de griffie i.s.m. ambtelijke organisatie. Daarbij kan gebruik gemaakt van de ambtelijk ontwikkelde [Beleidsdiant](#).

Tot slot ontvangen nieuwe (burger-)raadsleden een digitaal informatiepakket, waarin Reglementen van Orde, Vergadermodel en -planning, Gedragscode raadsleden, wethouders en burgemeester; Gedragscode integriteit; Protocol Aggressie tegen politieke ambtsdragers; Protocol Arbo-ondersteuning politieke ambtsdragers zijn opgenomen.

Tabel 1 Nalatenschap werkgroepen en/ of commissies

Werkgroepen en/ of commissies	Door (griffie)
Agendacommissie	Ellen
Raadsrapporteurs OMWB	Skip
Raadsrapporteurs ICT WBW	Ron
Raadsrapporteurs WVS en Werkplein	Ellen
Werkgroep participatie	Annemaryn
Klankbordgroep communicatie	Annemaryn
Raadsbegeleidingsgroep Bravis/Grote projecten ⁹	Skip
Presidium	Esther en Ron
Auditcommissie	Ron
Commissie Boerenraad	Helma
Werkgeverscommissie	Esther en Ron
Dag van Democratie	
(...)	

⁹ Uit [Regeling Grote Projecten](#) (d.d. 17 april 2025)

4. Verkiezingsdag: 18 maart 2026

4.1 Op de verkiezingsdag zelf

Publiekszaken is verantwoordelijk voor de voorbereidingen en de gang van zaken op de verkiezingsdag zelf. Stembureaus worden door Publiekszaken ingericht en bemand en ook het uiteindelijke tellen van de stemmen etc. wordt door Publiekszaken gedaan.

's Avonds wordt er een openbare (verkiezings-) Uitslagenavond georganiseerd waar de uitslag van de verkiezingen bekend wordt gemaakt. Op deze avond komt (politiek) Roosendaal bijeen om op de uitslag te wachten (of een prognose in verband met het late tijdstip van bekendmaken). Deze Uitslagenavond wordt door de griffie voorbereid.

4.2 Direct na de verkiezing: duiding van de uitslag

De exacte uitslag wordt naar verwachting diep in de nacht van woensdag op donderdag bekend. Publicatie van de uitslagen wordt georganiseerd in samenwerking met team Verkiezingen (Publiekszaken) en ZuidWest TV.

Na de openbare zitting van het Centraal Stembureau - vaststelling definitieve uitslag (of hertelling) - op 26 maart 2026 wordt officieel bekend gemaakt welke kandidaten er in de raad komen ook n.a.v. de voorkeursstemmen. Pas zodra de uitslag definitief is, is het mogelijk om met lijsttrekkers een debat te voeren over de verkiezingsuitslag en dit resultaat te duiden. Zodra dit bekend is gemaakt en de administratie in orde is, wordt door de griffie een bijeenkomst georganiseerd tussen de lijsttrekkers ter duiding van de verkiezingsuitslag. Op dat moment vindt ook de aftrap van de (in)formatie plaats.

5. Na de verkiezingen: wisseling van de raad en college

5.1 Afscheid oude gemeenteraad 2022-2026 op .. maart 2026

Op .. maart 2026 neemt Roosendaal afscheid van haar oude gemeenteraad. Een aantal raadsleden keert terug in de nieuwe raad, maar een aantal ook niet. Voor het afscheid van de vertrekkende raadsleden wordt een passend cadeau voorbereid. Indien van toepassing worden ook onderscheidingen uitgereikt. Het is traditie dat de burgemeester als voorzitter raadsleden persoonlijk toespreekt in speeches. De griffie heeft een rol in de voorbereiding van deze speeches.

Naast het meer ceremoniële deel van de vergadering moet de oude raad vaststellen dat de verkiezingen rechtmatig zijn verlopen en onderzoeken of de nieuwe raadsleden toegelaten kunnen worden tot de gemeenteraad.

5.2 Installatie nieuwe gemeenteraad 2026-2030 op .. maart/ 1 april 2026

De nieuwe raadsleden worden op .. maart 2026/ 1 april 2026 geïnstalleerd. De raadsleden leggen de eed of de belofte af in een openbare raadsvergadering. Tijdens de installatie vindt het fotomoment voor de nieuwe raad plaats. Als het nieuwe college wordt geïnstalleerd vindt nog een fotomoment plaats. Aansluitend organiseert de griffie een informele borrel in het Raadhuis. Tijdens de constituerende vergadering presidium worden werkafspraken gemaakt.

Het proces van installatie kent de volgende, veelal op basis van de Kieswet, voorgeschreven stappen:

1. Vaststelling verkiezingsuitslag moet worden vastgesteld na de stemming door het Centraal Stembureau
2. Uitreiking benoemingsbesluiten door Publiekszaken voorbereid: dit moet plaatsvinden uiterlijk een dag na de vaststelling van de uitslag met een gedagtekend ontvangstbewijs
3. Aanvaarding van de benoeming door Publiekszaken voorbereid: de benoemde moet zijn benoeming schriftelijk aanvaarden. Tegelijk moet hij/zij een verklaring overleggen, waarin alle openbare betrekkingen staan die men bekleedt. Het is zaak deze direct in te vullen en in te leveren.
4. Beslissing omtrent toelating door griffie voorbereid: de raad, in oude samenstelling, moet op .. maart/ 1 april de beslissing over toelating “onverwijld” nemen (datum, plaats, tijd). In deze bijeenkomst wordt een commissie benoemd voor het onderzoeken van de geloofsbrieven. De geloofsbrieven bestaan met name uit een verklaring van aanvaarding van de benoeming, de verklaring over openbare betrekkingen en het bewijs dat men is ingeschreven in het GBA van de gemeente Roosendaal. Na onderzoek rapporteert de commissie aan de raad, waarop de raad beslist over toelating. In diezelfde vergadering wordt afscheid genomen van de niet in de raad terugkerende raadsleden.
5. Installatie nieuwe raad: De zittingsperiode van de nieuwe raad begint op de 8^e dag na de stemming, dus op ... maart 2026/ 1 april 2026. In deze raadsvergadering moeten de leden de eed of verklaring & belofte afleggen. Direct hierna nemen de feitelijke werkzaamheden als raadslid aanvang.
 - In deze vergadering kan tevens de informatie aan de orde komen en kunnen hierover afspraken gemaakt worden (o.a. draaiboek collegevorming). Dit wordt voorbereid door de nieuwe fractievoorzitters of lijsttrekkers.
 - Daarnaast worden in de nieuwe raad de vicevoorzitter, de commissievoorzitters, zo mogelijk de bijgestelde reglementen en de auditcommissie benoemd.

6. Startprogramma nieuwe raad: maart – juni 2026

Het startprogramma is bedoeld voor alle raads- en burgerraadsleden als leidraad voor de eerste maanden waarin raadsleden inhoudelijk worden geïnformeerd, kennismaking en samenwerking centraal staat en de raad ook zijn eerste besluiten gaat nemen.

Raadsbehandeling van de externe onderzoeksrapporten naar de Bestuurscultuur en de Uitkoop Poolse supermarkt Gastelseweg werken naar verwachting door op het startprogramma.

6.1 Startprogramma nieuwe raad

Voor met name nieuwe (burger-)raadsleden is het wenselijk dat een introductieprogramma wordt opgezet. De griffie verzorgt dit introductieprogramma voor de nieuwe gemeenteraad, in samenwerking met de ambtelijke organisatie en externe deskundigen. Het volgen van het introductieprogramma is onlosmakelijk verbonden met het maken van een goede start als raad en bestaat o.a. uit een tweedaagse, Strategische Verkenning deel 2, overdrachtsdocumenten van werkgroepen en/ of commissies en praktische zaken.

Het volledige startprogramma wordt aan het Presidium van .. februari 2026 voorgelegd.

6.1.1 Opbouw

Het Startprogramma is opgedeeld in verschillende onderdelen, waarin de volgende onderwerpen worden toegelicht:

Deel I: Introductie raadswork, inclusief Planning & Control cyclus (beleid en financiën)

Deel II: Instrumenten raad

Deel III: Rol en positie van de raad, waaronder Rekenkamer, accountant e.a. externe adviseurs

Deel IV: Introductie gemeentelijke organisatie (taken, werkwijze, belangrijke producten), de faciliteiten die de raad ter beschikking heeft en de wijze van informatievergaring

Deel V: Introductie belangrijke/langlopende gemeentelijke dossiers (wat ligt er, wat speelt er in de gemeente en wat kan de raad de komende vier jaren verwachten)

Introductiebijeenkomst Verbonden Partijen

6.1.2 Tweedaagse nieuwe raad

Een belangrijk onderdeel van het startprogramma is een 2-daagse met de nieuwe raad. Om de nieuwe raad snel op vlieghoogte te brengen, wordt deze 2-daagse kort na de installatie gepland.

Tijdens deze 2-daagse ligt de nadruk o.a. op:

- De rollen van de positie en werkwijze van de gemeenteraad
- Kennismaking en samenwerking; bestuurlijke verhoudingen
- Aanbevelingen uit het overdrachtsdocument
- Ter overweging: Integriteit

6.1.3 Praktische zaken

Op vrijdag .. maart vanaf 16.00 uur (inloop) worden de devices voor nieuwe raadsleden uitgegeven en worden de nieuwe raadsleden in de gelegenheid gesteld om P&O-formaliteiten te regelen. Tijdens een Kick-off bijeenkomst (30 maart) voor het introductieprogramma krijgen de nieuwe raadsleden uitleg over de bemensing en werkwijze van de griffie en wordt het startprogramma nader toegelicht.

6.1.4 Informatiepakket

Aan alle raadsleden wordt een startpakket uitgereikt. Dit startpakket is bedoeld voor alle raadsfracties en is zo opgesteld dat het zowel dienstbaar kan zijn voor de onderhandelende coalitiepartners als een belangrijke bron van informatie kan vormen voor beginnende raadsleden.

6.1.5 Strategische (en financiële) Verkenning deel 2

Strategische Verkenning deel 2 bestaat uit een bondige uiteenzetting van de voornaamste opgaven waar het nieuwe stadsbestuur zich voor gesteld ziet. De financiële uitdagingen maken hier integraal onderdeel van uit. Daarbij gaat het niet uitsluitend over het perspectief voor de komende collegeperiode, maar ook over de actuele financiële positie, dat wil zeggen de reservepositie, openstaande verplichtingen, de feitelijke realisatie van ingeboekte bezuinigingen, een analyse van de financiële risico's, enzovoorts.

6.2 Aandacht voor nieuwe partijen/ fracties

Naast het op de raadsleden toegespitste introductieprogramma is het voor het goed functioneren van nieuwe fracties en hun voorzitters van belang de mores van het politieke gebeuren tot zich te nemen. Voor deze fracties kan in overleg met hen een aanvulling op het programma worden geregeld. Vooralsnog zullen eerst de verkiezingsresultaten worden afgewacht en indien nodig een aanvullend programma worden opgezet.

6.3 Professionalisering en samenwerking in gemeenteraad en met het college

Naast de informatie- en kennisoverdracht is het van belang om met de raad te werken aan professionalisering en samenwerking. De raad is het hoogste bestuursorgaan van de gemeente en bestaat uit een divers palet aan politieke opvattingen en achtergronden. De kracht van de raad zit in het samenspel met elkaar en in het samenspel met het college. Daartoe wordt in het startprogramma ook ingezet op debattraining, een sessie over integriteit en de betekenis van de gedragscode in praktijk e.d.

Voorgesteld wordt om in ieder geval met het college, voor het zomerreces, te spreken over de uitkomsten van het overdrachtsdocument en de daaruit gedestilleerde aanbevelingen van de oude raad.

6.4 Praktische zaken nieuwe gemeenteraad

De griffie pakt de volgende praktische zaken op voor de nieuwe raadsleden:

- E-mail-adreslijsten
- Tablets (iPads?)
- Website aanpassen
- Postvakjes
- Sleutels, toegangspassen
- Zitplaatsverdeling in raadzaal

7. Coalitie- en collegevorming

Politiek gezien start direct na de gemeenteraadsverkiezingen het proces van coalitie- en collegevorming. Formeel gezien is hierover in de Gemeentewet weinig vastgelegd. Alleen het gegeven dat na de verkiezingen wethouders aftreden en nieuwe wethouders door de raad worden benoemd staat vermeld.

In 2022 zijn twee fases doorlopen om te komen tot een coalitie: een informatiefase (verkenning en inhoudelijke onderhandelingen) gevolgd door formatiefase (onderzoeken specifieke coalitie, vaststellen van akkoord en keuze voor wethouders).

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft de handreiking [De raad aan zet: Het formatieproces De route naar een nieuw programma en een nieuw college](#) gepubliceerd om gemeenteraden te helpen dit proces in te richten. Daarnaast is het (in-)formatieproces in Roosendaal in 2022 geëvalueerd. Op basis van beide documenten wordt onderstaand het proces op hoofdlijnen toegelicht. Eventueel te maken keuzes worden voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen aan de oude raad (via Presidium) en deelnemende partijen voorgelegd, zodat voor eenieder duidelijk is wat verwacht kan worden.

7.1 Evaluatie (in-)formatieproces 2022

Het informatie- en formatieproces dat is doorlopen na de gemeenteraadsverkiezingen 2022 is in opdracht van het Presidium van de nieuwe gemeenteraad geëvalueerd door Strated Consulting (december 2022).

De (in)formatiefase is destijds vanuit bestuurlijke vernieuwing anders vormgegeven dan eerdere (in)formatietrajecten: extern en politieker neutraler. Tijdens de bijeenkomst met lijsttrekkers van deelnemende partijen aan de verkiezingen in 2022 is op 23 februari 2022 besloten te werken met twee externe informateurs en formateurs. De evaluatie heeft verschillende aanbevelingen opgeleverd.

Op basis van deze evaluatie wordt een advies voorbereid over de opzet informatie- en formatieproces voor het Presidium (oude gemeenteraad), waar ook wordt ingegaan rolneming van raad, ondersteunende rol van griffier, ondersteunende rol van voorzitter van gemeenteraad en procesafspraken, waaronder formalisering opdrachten informateur(s) en formateurs, vastlegging afspraken, betrokkenheid ambtelijke organisatie, budget dat wordt vrijgemaakt voor formatie en mate van transparantie.

Daarnaast wordt voor de verkiezingen wederom een bijeenkomst georganiseerd met de lijsttrekkers van deelnemende politieke partijen om deze afspraken met elkaar te bespreken en/ of aan te scherpen.

7.2 Start van informatie: analyse van verkiezingsuitslag in duidingsdebat

De informatiefase wordt afgetrapt met het zogenoemde duidingsdebat, waarin de verkiezingsuitslag door de nieuwe raad wordt besproken. Fracties geven daarin hun oordeel over de uitslag, wat de wenselijke route en invulling van de formatie zou moeten te zijn en een voorstel voor een opdracht voor een verkenner (informateur). Ook informateurs krijgen dan het woord om te reageren op de opdracht.

7.3 Gevolgd door formatie: coalitieakkoord en collegeprogramma

Roosendaal heeft in het verleden op verschillende manieren invulling gegeven aan de formatie. In 2002 heeft de raad een raadsprogramma opgesteld. In 2006, 2010, 2014 en 2018 werden de (in)formatieronden in beslotenheid gehouden. De verslagen van deze bijeenkomsten werden nadien openbaar gemaakt. Het resulterende coalitieakkoord was uiteraard openbaar. In 2022 hebben de externe informateurs gesprekken gevoerd met alle partijen, waaronder met inwoners en stakeholders, en is het advies openbaar gemaakt. De onderhandelingen over de formatie vonden in beslotenheid plaats.

Het onderhandelingsresultaat, in de vorm van een coalitieakkoord of collegeprogramma, kan op verschillende manieren op de raadsagenda komen: ter kennisname, als discussiestuk of als document dat ingebracht wordt ter besluitvorming en waarop eventueel amendementen kunnen worden ingediend. Gemiddeld gesproken wordt een coalitieakkoord opgesteld en getekend door de coalitiepartners. Het vaststellen van een dergelijk document in de gemeenteraad kan alleen als de coalitiepartijen open staan voor amendering.

Organisatorische aspecten horen in principe niet in een coalitieprogramma thuis. Deze kunnen beter voorbereid worden in het presidium. Het gaat namelijk over de werkwijze van de raad. Gekozen zou kunnen worden om, naast het op inhoud ingerichte coalitieakkoord dat opgesteld wordt door een meerderheid, als raad te kiezen voor het opstellen van een raadsprogramma of strategische raadsagenda. Hierin worden de punten opgenomen die de raad (de komende vier jaar) wil behandelen. Tevens wordt hierin aangegeven op welke manier en met welke accenten de raad dit wil doen. De kracht van een dergelijk document zit in de beperking en een focus op het proces in plaats van op de inhoud.

Met publicatie van het coalitieakkoord worden kandidaat-wethouders door partijen aan de raad voorgedragen voor benoeming. Dit nieuwgevormde college zal dan aan de slag gaan met het opstellen van het collegeprogramma, dat de basis is voor al het beleid van de komende vier jaar.

7.4 Rollen burgemeester, secretaris en griffier

In art. 35 van de Gemeentewet wordt de informatiepositie van de burgemeester tijdens het proces van collegevorming versterkt. Hij moet immers binnen het nieuwe college samenwerken. De burgemeester dient op zijn verzoek tijdens het proces geïnformeerd te worden over de collegeonderhandelingen en dan de gelegenheid te hebben over de voorstellen voor het collegeprogramma zijn oordeel te geven. Overweging is daarbij dat de tekst van het collegeprogramma door de inbreng van de burgemeester nog gewijzigd kan worden. Het is aan de onderhandelaars te bepalen op welke wijze zij de burgemeester een rol willen geven in de collegeonderhandelingen.

Dit laatste geldt ook voor de griffier en de secretaris. De griffier is politiek neutraal en kan de raad dan ook het beste ondersteuning bieden tijdens de informatiefase en eventueel bij het begin van de coalitieonderhandelingen. De gemeentesecretaris kan met zijn ambtenaren ook aanschuiven bij de coalitieonderhandelingen en vervolgens het nieuwgevormde college adviseren en ondersteunen in het opstellen van een collegeprogramma.

7.5 Ambtelijke ondersteuning

Het hele proces van de coalitie- en collegevorming kan ambtelijk worden ondersteund en gefaciliteerd. De ambtelijke ondersteuning kan aan de ene kant bestaan uit het notuleren van de bijeenkomsten, het noteren van afspraken, advisering over het proces en de organisatorische ondersteuning. Aan de andere kant zal worden gezorgd dat ook op inhoudelijk gebied kennis en

kunde aanwezig is. Per onderwerp kunnen bijvoorbeeld de Directieteam (DT)-leden die dit onderwerp onder hun hoede hebben aanschuiven of er kunnen experts betrokken worden. Daarnaast mogen de partijen die aan tafel zitten rekenen op goede overdrachtsdocumenten. Bestuursadviseur(s) en strategisch adviseur(s) kunnen formerende partijen helpen om de diepgaande verkenningen zorgvuldig voor te bereiden, bespreken en vast te leggen.

Ondersteuning informatie- en formatiefase

Tijdens informatie- en formatiefase kan er vanuit de onderhandelende raadsfracties een beroep gedaan worden op ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie. Vooralsnog wordt gedacht aan de inrichting van twee ondersteunende eenheden, te weten een vraagbaak en een secretariaat.

- *Vraagbaak*

Het is heel goed mogelijk dat er tijdens de onderhandelingen behoefte bestaat om nadere informatie en/of de beantwoording van concrete vragen. In dat geval kan men de vraagbaak inzetten. De vraagbaak bestaat uit een netwerk van specialisten, die gedurende de onderhandelingsperiode worden vrijgemaakt, om indien nodig per direct vragen van de onderhandelende fracties te beantwoorden.

In 2026 wordt deel 2 van de Strategische Verkenningen bewust op de Verkiezingsdag beschikbaar gesteld aan alle deelnemende partijen.

- *Secretariaat*

Als de onderhandelende fracties die behoefte hebben, kan vanuit de griffie en de ambtelijke organisatie een secretariaat geboden worden. Zo kan het secretariaat de verslaglegging doen van de onderhandelingen als opmaat voor de te sluiten akkoorden. Het secretariaat kan de (in) formateur tevens adviseren bij de stappen die gezet gaan worden. Ook kan het secretariaat een rol vervullen bij het organiseren van een redactieteam dat de onderhandelende fracties ondersteunt bij het opstellen van allerhande notities.

De griffie kan deze rol vervullen in de informatiefase. De ambtelijke organisatie kan deze rol overnemen in de formatiefase.

Adviseur / penvoerder

Vanuit de ambtelijke organisatie kan ondersteuning worden geboden tijdens het formatie-overleg. Ervaren adviseurs kunnen bij de beraadslagingen aanwezig zijn en het besprokene uitwerken in concept-teksten voor in een akkoord. Desgevraagd kunnen zij tijdens de besprekingen ook inhoudelijk advies geven.

7.6 Risicoanalyse integriteit/ screening kandidaat-wethouders

Een risicoanalyse integriteit, ook wel screening genoemd maakt onderdeel uit van de benoemingsprocedure van bestuurders. Het voornaamste doel van de risicoanalyse is inzicht verkrijgen in mogelijke risico's voor benoeming, op persoonlijk, relationeel, financieel en functioneel gebied. Op basis van de uitkomsten van de risicoanalyse kunnen eventueel beheersmaatregelen worden genomen om integriteitsrisico's te verminderen. Te denken valt bijvoorbeeld aan de inhoud van de portefeuille, de omgang met specifieke dossiers of het op eigen initiatief verschaffen van informatie. De kandidaat kan ook besluiten om zich terug te trekken.

Van politieke partijen wordt verwacht dat zij kwaliteitseisen opstellen en daarmee vervolgens de eigen kandidaat-wethouders kunnen screenen. Hierbij zou gebruik gemaakt kunnen worden van het competentieprofiel dat in opdracht van de wethoudersvereniging is ontwikkeld.

Op 20 mei 2025 heeft de bijeenkomst **Gemeenteraadsverkiezingen 2026 - Ondermijning, integriteit en tools** plaatsgevonden, waarbij de burgemeester samen met de griffier aandacht heeft gevraagd voor integriteit en weerbaarheid. Inhoudelijk is verwezen naar de volgende documenten die zijn gepubliceerd op het [Netwerk Weerbaar Bestuur](#):

1. [Handboek integriteit voor politieke ambtsdragers van decentrale overheden](#)
2. [Handreiking integriteitstoetsing van kandidaten voor decentrale politieke partijen](#)
3. [Factsheet Tools voor de integriteit en weerbaarheid van kandidaat-volksvertegenwoordigers](#)

De verantwoordelijkheid voor de risicoanalyse ligt primair bij de gemeenteraad, het bestuursorgaan dat over de benoeming gaat. De gemeenteraad kan op haar beurt de burgemeester en/ of griffier, de formateur of een (interne of externe) commissie mandateren voor het opdrachtgeverschap. Het is belangrijk dat er op voorhand duidelijkheid is het betrokkenen over het te doorlopen proces, de terugkoppeling en mate van openbaarheid hiervan en de communicatie.

De screening wordt uitgevoerd door een nader aan te wijzen extern bureau. Vaak bestaat de onderzoeksmethode uit drie stappen¹⁰:

1. informatie die de kandidaat zelf aanlevert, waaronder Curriculum Vitae, VOG, BKR-registratie en ingevulde vragenlijst. Vanaf 1 januari 2023 is het kunnen overleggen van een VOG een wettelijk benoembaarheidsvereiste voor kandidaat-bestuurders op decentraal niveau. Dit betekent dat kandidaten die geen VOG hebben verkregen, niet benoemd kunnen worden door de volksvertegenwoordiging.
2. Externe Informatiebronnen, waaronder openbare bronnen en referenties
3. Gesprek met kandidaat na analyse informatiebronnen

Er zijn meerdere zaken die invloed hebben op het moment én het aantal dagen waarbinnen de risicoanalyse plaatsvindt: de duur van coalitieonderhandelingen, het moment van benoeming, het aantal bestuurders en het doel en de reikwijdte van de analyse. Daarmee is de uiterste startdatum van een risicoanalyse niet vooraf vast te stellen. Bij het maken van de planning kunnen de volgende zaken wel ingecalculeerd worden:

- het uitvoeren van een risicoanalyse duurt ongeveer zeven werkdagen
- houd rekening met een week speling tussen oplevering rapportage en benoeming
- de periode tussen de oplevering van het rapport en de benoeming kan gebruikt worden voor het bepalen van handelingsperspectief
- de kandidaat-bestuurder dient gedurende de looptijd van de risicoanalyse beschikbaar en bereikbaar te zijn voor het verstrekken van informatie, het voeren van het gesprek en wederhoor.

Ron verkiezingstijd wordt geadviseerd rekening te houden met een aanvraagtijd van vijf dagen tot enkele weken voor een VOG.

In de eerstvolgende gemeenteraadsvergadering worden de wethouders voor benoeming voorgedragen. Als de wethouders zijn benoemd kunnen de kandidaat-raadsleden, tijdens dezelfde vergadering en na het beoordelen van de geloofsbrieven, benoemd worden.

7.7 Afscheid en benoeming wethouders

Wethouders kunnen zelf aangeven dat zij na de verkiezingen niet terug zullen komen. Ook kan blijken na afloop van de coalitieonderhandelingen dat een of meerdere wethouders niet meer terug

¹⁰ Uit [Handboek Integriteit voor politieke ambtsdragers van decentrale overheden \(mei 2023\)](#)

komen in het college. Voor deze wethouders zal een afscheid worden georganiseerd. De vergadering waarin de nieuwe wethouders benoemd wordt ook benut om als raad van de wethouders afscheid te kunnen nemen.

Afhankelijk van de tijd die de fracties c.q. de beoogde coalitiepartijen nodig hebben om de collegevorming en het coalitieprogramma voor te bereiden, moet de raad op enig moment de wethouders benoemen. “Op enig moment” omdat de wet geen termijn bevat waarbinnen de wethouders moeten worden benoemd. De “oude” wethouders blijven zolang in functie en hebben dus een demissionaire status, totdat de nieuwe raad “tenminste de helft van het aantal nieuwe wethouders heeft benoemd en deze benoemingen zijn aangenomen”.

In de raad waarin de benoeming plaatsvindt, worden wethouderskandidaten voorgedragen. Eventueel kunnen ook wethouders van buiten de raad worden voorgedragen. Via schriftelijke en geheime stemming worden de wethouders benoemd. Als de wethouder zijn benoeming aanneemt legt deze de eed of de verklaring & belofte af. Worden wethouders uit de raad benoemd, dan moet in de opengevallen plaatsen in de raad worden voorzien door de volgende personen op de kieslijst van betreffende politieke partij.

7.8 Praktische zaken nieuw college

Bestuurssecretariaat, -adviseurs en kabinet zullen voor het nieuwe college een aantal praktische zaken regelen:

- Onderzoek integriteitsrisico (burgemeester)c
- Devices (iPads)
- E-mail-adressen
- VNG-site aanpassen
- Website aanpassen
- Sjablonen aanpassen
- Naambordjes
- Adressenlijst
- Rechtspositionele handelingen
- Agenda's
- Overdracht dossiers

7.9 Start- en inwerkprogramma nieuw college

Zowel voor het college als geheel als de afzonderlijke wethouders wordt een start- en inwerkprogramma opgesteld. Dit programma heeft betrekking op het snel verkrijgen van dossierkennis van de portefeuilles, maar het heeft ook betrekking op het functioneren van een wethouder als onderdeel van een college. Daarnaast zal er in het startprogramma aandacht zijn voor de in- en externe oriëntatie, zoals o.a. kennismaken met de ambtelijke organisatie en met belangrijke partners in de samenleving en de omgang met de media.

